

Presentasjon 4. mars 2025

prNS 8408: Hovedtrekk av utkastet

Knut Kaasen, leder av SN/K 378

Det følgende:

NS 8408er på høring

Det følgende er
orientering for å lette
arbeidet med
høringsuttalelse

Den endelige
NS 8408 finnes
ikke ennå

Bakgrunn

Bransjeundersøkelsen 2019

Ulike
prioriteringer

... men enighet
om behov for
bedre
styringsredskap
for de STORE
prosjektene

- Komiteen
- Mandat

Komiteen

- Arkitektbedriftene i Norge
- Bane NOR SF
- Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
- Fornybar Norge
- Maskinentreprenørenes Forbund
- NHO Elektro
- Nye Veier AS
- RIF (Rådgivende Ingeniørers Forening)
- Sporveien AS

Mandat

«Et viktig formål er å styrke begge parters kontraktmessige grunnlag for god og effektiv prosjektstyring.»

«Komiteen skal tilstrebe at standarden er skrevet i et klart og brukervennlig språk, som er tilgjengelig for brukere uten juridisk bakgrunn.»

Bransjens felles ønske:

Bedre verktøy for styring av **store prosjekter**

Store prosjekter

Høringsbrevet:

«prosjektets samlede egenskaper krever et bedre styringsredskap for begge parter, med kontraktsvilkår tilpasset utfordringene.

Eksempler på slike egenskaper kan være

- *total kontraktspris,*
- *organiseringen av prosjektet,*
- *leveransens kompleksitet,*
- *kontraktens varighet,*
- *ventet utvikling i kontraktperioden,*
- *spesielle avhengigheter mv.»*

Bransjens felles ønske:

Bedre verktøy for styring av store prosjekter

Et viktig formål med standarden er å styrke *begge parters* kontraktmessige grunnlag for god og effektiv prosjektstyring.

Verktøy for styring

Dette formålet har styrt mange valg:
Komiteen har forsøkt å **videreutvikle**
reguleringen av f.eks.

tidlig fase i prosjektet

kommunikasjon
mellom partene

håndtering av
utfordrende uenighet

mekanismer for å
justere tid/pris

risiko for grunnforhold

fremdriftsstyring

Formålet har også styrt
hvordan reguleringen
er forsøkt gjort **pedagogisk**

**Foreløpig:
ANLEGG, ikke bygg**

Hvilebilde:
Trollfjorden
med Svartsundet

Foto: K. Kaasen

Bransjens felles ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

Ikke vært gjort
på svært lenge

“selv offshore
har ikke slikt”...

Kommersielle
utfordringer

Kontraks-
tekniske
utfordringer

Alt henger
sammen med
alt

F.eks.:
*Grunnforhold henger
sammen med*

- midlertidig betaling,
- arbeidsplikt,
- sikkerhetsstillelse,
- fremdriftsjustering
- varslingsplikt

OSV. OSV.

Bransjens felles ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

NYBROTT!

Ære til komitéen

MØNSTER?

“Verken NS 8407 eller NTK 15 ville etter komiteens oppfatning gi et egnet grunnlag for de pedagogiske styringsredskaper komiteen er bedt om å utvikle.

Men komiteen har latt seg inspirere av både NS 8407 og NTK 15 “

Høringsnotatet

Følgelig:

NS 8408 blir NY
i en uvant grad

MØNSTER?

NS 8408 blir **NY**
i en uvant grad

- komiteen tror ikke den har oppfunnet hjulet
- “shopping” mellom NS og NTK skaper utfordringer og farer

Konsekvenser i høringsrunden:

- “Komiteen kan ha oversett sammenhenger de ulike kontraktselementene inngår i, ettersom elementene er dels videreføring av kjente ordninger, dels nyutvikling”
- altså behov for grundig kritisk lesing
- og neppe så mye å hente ved å lete etter forskjeller fra NS (eller NTK); det er gjort så store justeringer at NS 8408 uansett på leses samlet

Viktigste budskap:

Man kommer ikke unna å lese
utkastet

... men start med
Høringsnotatet og Protokollen

**Det følgende:
PRESENTASJON,
ikke gjennomgåelse**

«**Protokollen** er en sentral del av utkastet. Den identifiserer prinsipielt viktige elementer i utkastet og gir føringer for bruken av standarden, herunder prekontraktuelle forhold.»

Høringsbrevet

Foto: K. Kaasen

Hvilebilde:
MS Finnmarken ankommer
Tromsø ved midnatt

Gjennomgående tema: Endringsmekansimen

(Husk at det følgende er basert på et *høringsutkast*)

“Noen viktige områder der det er gjort særlige grep, er:

Endringer.

Standarden har en gjennomgående bruk av endringsmekanismen som det sentrale styringsverktøy for begge parter.

Dette innebærer at **mekanismen omfatter enhver endring**, herunder

- svikt ved oppdragsgiverens ytelser eller medvirkning, og
- andre forhold oppdragsgiveren har risikoen for.

Endringsordren er gjort til det eneste middel for å justere kravene til kontraktsgjenstanden, vederlaget og kontraktsfristene.

Det er satt en grense for totalentreprenørens arbeidsplikt, og en lavere grense for hvor langt totalleverandøren er bundet av avtalte priser.”

Endringsmekanismen

Gjenkjennelig,
men ...

brukes "alltid" der
spørsmål om å justere
kontrakspris eller
kontraksfrister

"Er det NOE,
så bruk KOE!"

Innebærer store krav til partenes

- forståelse av systemet
- ryddige bruk av det

TRØST:

- Partene er meget profesjonelle
- Store prosjekter ER krevende
- Forsøkt gjort pedagogisk

Elementer

Klarere innganger til
mekanismen

Tydligere "ping-pong"
mellom partene for å avklare
situasjon *underevis*

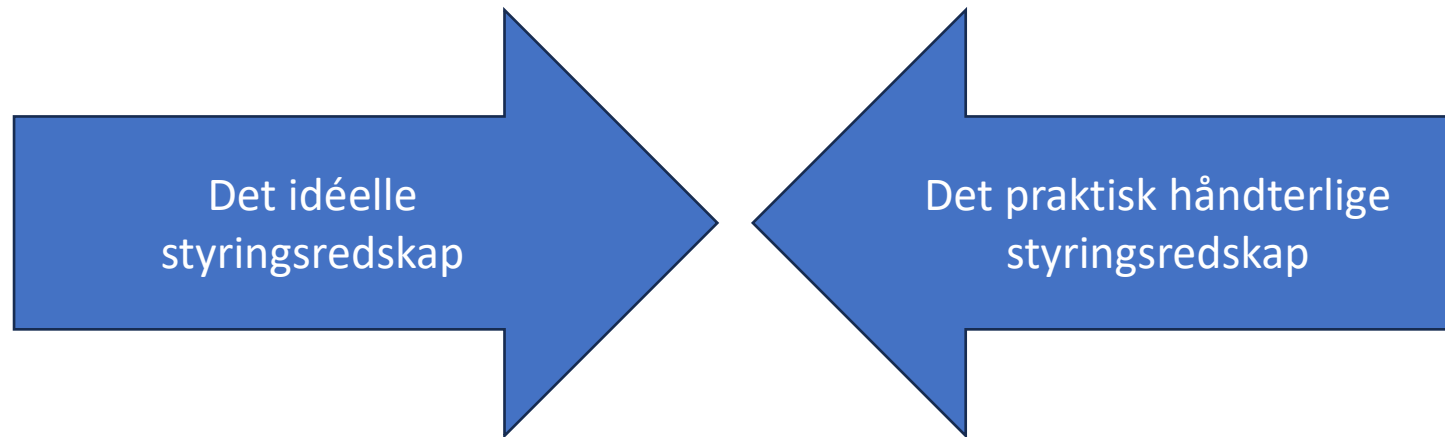
Tydligere rammer for
oppdragsgivers rett til å endre

... med tilhørende prosedyrer dersom total-
entreprenøren mener rammene overskrides

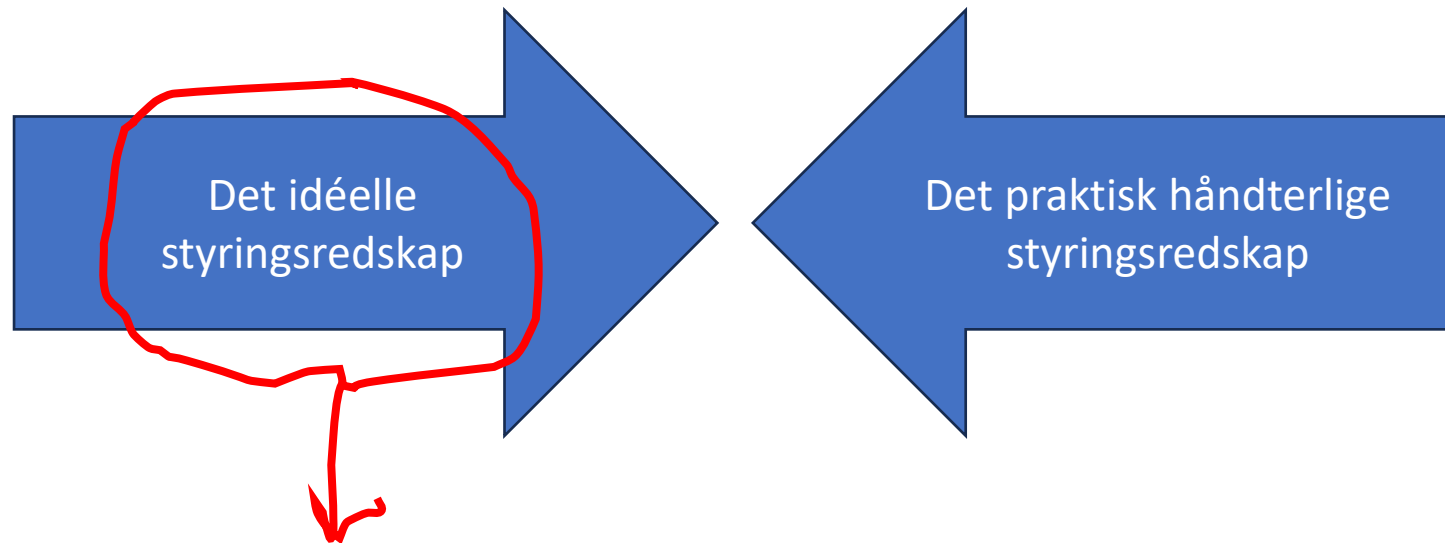
Midlertidig betaling (mot garanti)
inntil endelig prisjustering (TE ikke "bank")

Konfliktløsningssystemer
(PRIME, ekspert)

Balansen

Balansen

Går man for langt, blir det
en styringsrisiko i seg selv

men noe kan avhjelpes med pedagogikk...

Hvilebilde:
Håja ved Hammerfest

Foto: K. Kaasen

DEL VII:

Grunnlag for justering av vederlag og kontraktsfrister

- 29** Oppdragsgiverens **rett til å instruere** og til å endre totalentreprenørens plikter
- 30** Totalentreprenørens **rett til å kreve endringsordre**
- 31** Totalentreprenørens rett til **midlertidig betaling**
- 32** Estimater og tilbud
- 33** **Vederlagsjustering og fristforlengelse** som følge av endringsordre
- 34** **Ekspertavgjørelse**

29 Oppdragsgiverens rett til å instruere og til å endre totalentreprenørens plikter

29.1 Endringsordre

29.2 Virkning av endringsordre – arbeidsplikt

29.3 Rammer for endringsordre

29.3.1 Hva som kan endres

29.3.2 Kvalitative og kvantitative rammer

29.3.3 Reduserende endringsordre

29.3.4 Opsjoner og mengdeavvik

29.4 På beropelse av rammene for endringsordre

29.5 Instruks om utførelse

29.6 Oppdragsgiverens på beropelse av at totalentreprenørens forpliktelser er redusert

Begrepet

Prosedyre

Det vanlige opplegget...
.... men

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.1.1 GRUNNLAG

30.1.2 Frist for endringsordrekrav

30.1.3 Generelt om innhold og formkrav

30.1.4 Totalentreprenørens plikt til å levere estimat

Instruks utenfor kontraktspliktene

Svikt i OGs medvirkning

Andre forhold OG har risikoen for

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.1.1 Grunnlag

30.1.2 **Preklusiv frist for endringsordrekrav**

Uten ugrunnet opphold

30.1.3 Generelt om innhold og formkrav

- etter instruks

30.1.4 Totalentreprenørens plikt til å levere estimat

- etter at TE måtte forstå at annet OG-forhold foreligger

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.1.1 Grunnlag

30.1.2 Frist for endringsordrekrav

30.1.3 Generelt om innhold og formkrav

30.1.4 Totalentreprenørens plikt til å levere estimat

30.1.5 Arbeidsplikt ved instruks og
forhold oppdragsgiveren har risikoen for

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.1.1 Grunnlag

30.1.2 Frist for endringsordrekrav

30.1.3 Generelt om innhold og formkrav

30.1.4 Totalentreprenørens plikt til å levere estimat

30.1.5 **Arbeidsplikt** ved instruks og forhold oppdragsgiveren har risikoen for

Instruks: Uten ugrunnet opphold etter mottak

Andre situasjoner:
Uten ugrunnet opphold
- tiltak situasj. krever og
- som ikke kan utsettes

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.2 Oppdragsgiverens **svar** på endringsordrekrav

30.2.1 Krav til oppdragsgiverens svar

30.2.2 Utstedelse av omtvistet endringsordre

30.2.3 Frafall av instruks

Utstede EO

Utstede OEO

Frafalle evt. instruks

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.2 Oppdragsgiverens **svar** på endringsordrekrav

30.2.1 Krav til oppdragsgiverens svar

30.2.2 Utstedelse av omtvistet endringsordre

30.2.3 Frafall av instruks

- Utstede EO
- Utstede OEO
- Frafalle evt. instruks

- kan velge ulike svar for ulike deler av KOE
- Intet svar: EO anses gitt

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.2 Oppdragsgiverens **svar** på endringsordrekrav

30.2.1 Krav til oppdragsgiverens svar

30.2.2 Utstedelse av omtvistet endringsordre (OEO)

30.2.3 Frafall av instruks

OG er uenig i at det er grunnlag for EO

OEO skal iverksettes

ikke nødvendigvis (subsidiært) uenig i konsekvensen *hvis* det er grunnlag for EO

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

30.1 Endringsordrekrav

30.2 Oppdragsgiverens **svar** på endringsordrekrav

30.2.1 Krav til oppdragsgiverens svar

30.2.2 Utstedelse av omtvistet endringsordre

30.2.3 Frafall av instruks

TE skal straks innrette seg

Regler om mulig vederlag

Art. 31 Totalentreprenørens rett til midlertidig betaling

Vilkår:

- Utstedt EO, eller ekspert fastslår at grunnlag for EO
- Partene er uenige om vederlag
- Totalentreprenøren må kreve

Utbetaling:

- Inntil differansen mellom TEs krav og OGs betaling
- Mot selvskyldnergaranti 100%
- Til enhver tid maks. 10% av kontraktsprisen
- TE må ta rettslige skritt innen 6 mnd.

Effekt:

- TE trenger ikke være "bank"

32 Estimater og tilbud

32.1 Generelt om estimat

32.2 Generelt om tilbud

32.3 Estimater eller tilbud før endringsordre utstedes

32.4 Estimater etter at endringsordre er utstedt

32.5 Uoppfordret estimat eller tilbud

(Ikke mer om dette nå...)

Hvilebilde:
Svolvær

Foto: K. Kaasen

29 Oppdragsgiverens rett til å instruere og til å endre totalentreprenørens plikter

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

31 Totalentreprenørens rett til midlertidig betaling

32 Estimat og tilbud

33 Vederlagsjustering og fristforlengelse som følge av endringsordre

34 Ekspertavgjørelse

Pkt. 33 Vederlagsjustering og fristforlengelse som følge av endringsordre

FELLESREGLER
for vederlagsjustering og
fristforlengelse

(Pkt.33.1)

VEDERLAGSJUSTERING
som følge av endringsordre

(Pkt.33.2)

FRISTFORLENGELSE
som følge av endringsordre

(Pkt.33.3)

Prinsipalt avtale,
subsidiært
kontraktens regler.
Bruk av ekspert

Start: spesifiserte
krav uten ugrunnet
opphold etter at
grunnlag foreligger

Fristoversittelse:
Bare krav den andre
måtte forstå at EO
ville medføre

Respons på krav
uten ugrunnet
opphold, ellers er
innsigelser tapt

Pkt. 33 Vederlagsjustering og fristforlengelse som følge av endringsordre

FELLESREGLER
for vederlagsjustering og
fristforlengelse

(Pkt.33.1)

VEDERLAGSJUSTERING
som følge av endringsordre

(Pkt.33.2)

FRISTFORLENGELSE
som følge av endringsordre

(Pkt.33.3)

Prinsipalt avtale,
subsidiært
kontraktens regler.
Bruk av ekspert

Start: spesifiserte
krav uten ugrunnet
opphold etter at
grunnlag foreligger

Fristoversittelse:
Bare krav den andre
måtte forstå at EO
ville medføre

Respons på krav
uten ugrunnet
opphold, ellers er
innsigelser tapt

VIRKEOMRÅDE:
EOer samlet inntil
10% økning av
kontrakspris
(overskytende:)

Foreligger
ENHETSPRISER:
Brukes (evt. etter
justering)

IKKE relevant
enhetspris:
Regningsarbeid

- rigg og drift
- avbest.erstatning
til kontr.medhjelper
- reduserende
endringer

Pkt. 33 Vederlagsjustering og fristforlengelse som følge av endringsordre

FELLESREGLER
for vederlagsjustering og
fristforlengelse

(Pkt.33.1)

VEDERLAGSJUSTERING
som følge av endringsordre

(Pkt.33.2)

FRISTFORLENGELSE
som følge av endringsordre

(Pkt.33.3)

Prinsipalt avtale,
subsidiært
kontraktens regler.
Bruk av ekspert

Start: spesifiserte
krav uten ugrunnet
opphold etter at
grunnlag foreligger

Fristoversittelse:
Bare krav den andre
måtte forstå at EO
ville medføre

Respons på krav
uten ugrunnet
opphold, ellers er
innsigelser tapt

VIRKEOMRÅDE:
EOer samlet inntil
10% økning av
kontraktspris
(overskytende:)

Foreligger
ENHETSPRISER:
Brukes (evt. etter
justering)

IKKE relevant
enhetspris:
Regningsarbeid

- rigg og drift
- avbest.erstatning
til kontr.medhjelper
- reduserende
endringer

Justering basert på
samlet tidsvirkning
av EO

Forsering ved avslag
på krav om
fristforlengelse

Oppdragsgivers krav
på fristforlengelse

29 Oppdragsgiverens rett til å instruere og til å endre totalentreprenørens plikter

30 Totalentreprenørens rett til å kreve endringsordre

31 Totalentreprenørens rett til midlertidig betaling

32 Estimater og tilbud

33 Vederlagsjustering og fristforlengelse som følge av endringsordre

34 Ekspertavgjørelse

- Oppnevelse som bestemt i vedlegg
- Forutsetter behandling i PRIME først
- **KOMPETANSE**

Er rammene for
EO overskredet?

Pkt. 34 Ekspertavgjørelse

34.1 Oppnevning av ekspert

34.2 Saksbehandling for ekspert

34.3 Virkning av ekspertavgjørelse

Frister for EO,
KOE overholdt?

Gir **omtvistet**
EO rett til
ren EO?

Vederlag for EO
(herunder der
ekspert forløpig
gir rett til EO)

Hvorvidt krav på
fristforlengelse,
(men ikke omfang)

Pkt. 34 Ekspertavgjørelse

34.1 Oppnevning av ekspert

34.2 Saksbehandling for ekspert

34.3 Virkning av ekspertavgjørelse

- Oppnevelse som bestemt i vedlegg
- Forutsetter behandling i PRIME først
- **KOMPETANSE**

Frister for VO, KOE overholdt?	Gir omtvistet EO rett til ren EO?	Vederlag for EO (herunder der ekspert forløpig gir rett til EO)	Er rammene for EO overskredet?
			Hvorvidt krav på fristforlengelse, (men ikke omfang)

- **SAKSBEHANDLING** som avtalt
- Følge bransjespesifikke retningslinjer (hvis ikke annet avtalt)

Pkt. 34 Ekspertavgjørelse

34.1 Oppnevning av ekspert

34.2 Saksbehandling for ekspert

34.3 Virkning av ekspertavgjørelse

- Oppnevelse som bestemt i vedlegg
- Forutsetter behandling i PRIME først
- **KOMPETANSE**

Er rammene for EO overskredet?

Frister for VO, KOE overholdt?

Gir omtvistet EO rett til ren EO?

Vederlag for EO (herunder der ekspert forløpig gir rett til EO)

Hvorvidt krav på fristforlengelse, (men ikke omfang)

- **SAKSBEHANDLING** som avtalt
- Følge bransjespesifikke retningslinjer (hvis ikke annet avtalt)

- **VIRKNING** av ekspertavgjørelse

EO/OEO i henhold til ekspertavgjørelse

Ekspertavgjørelse blir endelig hvis ikke søksmål innen 6 mnd.

Hvilebilde:
Helgeland

Foto: K. Kaasen

Enkelte spesifikke reguleringsområder

(Husk at det følgende er basert på et *høringsutkast*)

Enkelte spesifikke reguleringsområder

(Husk at det følgende er basert på et *høringsutkast*)

1. Prekontraktuelle forhold
2. Dokumentstruktur
3. Samarbeid
4. Grunnforhold
5. Forsikring; garanti; "innestående"
6. Kompensasjon ved redusert kontraktssum
7. Rett til prosjekteringsmateriale
8. Midlertidig innstilling

1. Prekontraktuelle forhold

- Hvorfor regulert?
 - informasjons- og undersøkelsesplikter
 - forutsetninger
- Den rettslogiske utfordring
 - plikter *før* kontrakt...
- Hvordan det er gjort
 - forutsetninger i protokoll
 - uttrykkelige bestemmelser
- Tolkingsbetydning?
 - f.eks. bristende forutsetninger og avtl. § 36.

2. Dokumentstruktur

HOVEDSTRUKTUR

- Gjenkjennelig fra NS/NTK
- men følger ingen av dem

2. Dokumentstruktur

- Del I: **Generelle** bestemmelser
- Del II: Alminnelige **forutsetninger** for arbeidet
- Del III: **Kontraktsmedhjelpere** og tiltransport
- Del IV: **Gjennomføring** av kontraktsarbeidet
- Del V: **Fremdrift** i kontraktsarbeidet
- Del VI: **Vederlag** og betaling
- Del VII: Grunnlag for **justering** av vederlag og kontraktsfrister
- Del VIII: **Ferdigstillelse** og overtakelse
- Del IX: **Kontraktsbrudd**
- Del X: **Opphør** av kontraktsforholdet
- Del XI: **Øvrige** bestemmelser

2. Dokumentstruktur

	HOVEDSTRUKTUR <ul style="list-style-type: none">- Gjenkjennelig fra NS/NTK- men følger ingen av dem
--	---

VEDLEGG

- tematisk konsolidering
- prioritetsregler

(Pkt.3)

- A: Arbeidsbeskrivelsen;
- B: Vederlaget;
- C: Kontraktsfrister;
- D: Administrasjonsbestemmelser;
- E: Oppdragsgiverens dokumenter;
- F: Totalentreprenørens dokumenter.

2. Dokumentstruktur

	HOVEDSTRUKTUR <ul style="list-style-type: none">- Gjenkjennelig fra NS/NTK- men følger ingen av dem

VEDLEGG

- tematisk konsolidering
- prioritetsregler

(Pkt.3)

Krever konsolidering
før kontraktsinngåelse

- A: Arbeidsbeskrivelsen;
- B: Vederlaget;
- C: Kontraksfrister;
- D: Administrasjonsbestemmelser;
- E: Oppdragsgiverens dokumenter;
- F: Totalentreprenørens dokumenter.

2. Dokumentstruktur

	HOVEDSTRUKTUR <ul style="list-style-type: none">- Gjenkjennelig fra NS/NTK- men følger ingen av dem
--	---

VEDLEGG

- tematisk konsolidering
- prioritetsregler

(Pkt.3)

- A: Arbeidsbeskrivelsen;
- B: Vederlaget;
- C: Kontraktsfrister;
- D: Administrasjonsbestemmelser;
- E: Oppdragsgiverens dokumenter;
- F: Totalentreprenørens dokumenter.

- Ytterligere vedlegg kan avtales i avtaledokumentet
- Fast prioritetsorden mellom alle vedlegg

3. Samarbeid

OPPSTARTSFASE

- Detaljkrav til felles prosjektgjennomgang

(Pkt.7)

MØTER

- krav til deltagernes
- relevante fagkunnskap
- fullmakter

(Pkt.10)

DIGITAL SAMHANDLING og KOMMUNIKASJON

- Modernisering

(Pkt.8)

SAMARBEIDS, LOJALITETS- og TAPSBEGRENSNINGSPLIKT

- Konkretisering av plikter og sanksjoner

(Pkt.6)

KONFLIKTHÅNTERING

- PRIME *skal* etableres
- Ekspert *kan* brukes

(Pkt.9)

KONFLIKTHÅNTERING

- PRIME *skal* etableres
- Ekspert *kan* brukes

(Pkt.9)

1.

Vekt på tilrettelegging i startfasen for et godt prosjektsamarbeid

2.

Innføring av PRIME som lavterskel, effektiv konflikthåndtering på tidlig stadium

3.

Føringer på prosesser for videreføring av tvister til ekspert eller domstol/voldgift

4. Grunnforhold

Klassisk utfordring å regulere

- balansert og
- hjelpsomt

4. Grunnforhold

GREP:

konkretisere en del av det skjønn som må utøves for å plassere risiko

Pkt. 18

“REFERANSEGRUNNLAG”

«Oppdragsgiverens beskrivelse av forhold i og ved grunnen i anleggsområdet utgjør kontraktens referansegrunnlag for grunnforhold. Referansegrunnlaget er utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot [...]»

«Referansegrunnlaget skal være tilpasset kontraktsarbeidene og gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud, og skal omfatte [...]»

- (a) informasjon fra **grunnundersøkelser** av geologi, geoteknikk og forurensning, utført etter alminnelige bransjenormer,
- (b) annen tilgjengelig og **relevant informasjon** om naturgitte og menneskeskapte forhold ved grunnen, og
- (c) informasjon om hva **massene** består av

4. Grunnforhold

GREP:
konkretisere en del av
det skjønn som må utøves
for å plassere risiko

Pkt. 18

HVIS IKKE, skal oppdragsgiver angi

- (d) hvilken informasjon om grunnforhold som skal legges til grunn for utarbeidelse av tilbud, og/eller
- (e) henvisning til avtalte pris- og tidsmekanismer inntatt i kontraktens vedlegg som er egnet for håndtering av usikkerhet knyttet til grunnen.

«Referansegrunnlaget skal være tilpasset kontraktsarbeidene og gi totalentreprenøren tilstrekkelig og **forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud**, og skal omfatte [...]»

- (a) informasjon fra **grunnundersøkelser** av geologi, geoteknikk og forurensning, utført etter alminnelige bransjenormer,
- (b) annen tilgjengelig og **relevant informasjon** om naturgitte og menneskeskapte forhold ved grunnen, og
- (c) informasjon om hva **massene** består av

4. Grunnforhold

GREP:

konkretisere en del av
det skjønn som må utøves
for å plassere risiko

Pkt. 18

«Oppdragsgiveren har risikoen for
**avvik mellom referansegrunnlaget
og de faktiske grunnforholdene**,
dersom avviket går ut over variasjoner
som måtte påregnes ut fra
referansegrunnlaget.»

4. Grunnforhold

GREP:
konkretisere en del av
det skjønn som må utøves
for å plassere risiko

Pkt. 18

«Oppdragsgiveren har risikoen for **avvik mellom referansegrunnlaget og de faktiske grunnforholdene**, dersom avviket går ut over variasjoner som **måtte påregnes** ut fra referansegrunnlaget.»

Totalentreprenøren skal før levering av endelig tilbud forsvarlig ha **gjennomgått referansegrunnlaget** og foretatt aktsom **befaring** av anleggsområdet med omgivelser, med vekt på kontraktens krav til gjennomføringen av kontraktsarbeidet og kontraktsgjenstanden.

4. Grunnforhold

GREP:

konkretisere en del av det skjønn som må utøves for å plassere risiko

Pkt. 18

Et skritt på veien...

«Oppdragsgiveren har risikoen for **avvik mellom referansegrunnlaget og de faktiske grunnforholdene**, dersom avviket går ut over variasjoner som måtte påregnes ut fra referansegrunnlaget.»

Totalentreprenøren skal før levering av endelig tilbud forsvarlig ha **gjennomgått referansegrunnlaget** og foretatt aktsom **befaring** av anleggsområdet med omgivelser, med vekt på kontraktens krav til gjennomføringen av kontraktsarbeidet og kontraktsgjenstanden.

«Totalentreprenøren har risikoen for at egne løsninger og utførelsesmetoder kan benyttes ut fra informasjonen som fremgår av referansegrunnlaget [...]»

Hvilebilde:
Trondenes og Grytøya

Foto: K. Kaasen

5. Forsikringsordningene m.v.

Vurderte “knock-for-knock”,
men avsto

Åpner for to alternative ordninger:

1. Kontraksregulert
løsning i *vilkårene*
(fall-back)

2. Løsning definert av
oppdragsgivers krav i
kontraks*vedlegg*

5. Forsikringsordningene m.v. “Innestående”

FORLATT

Erstattet med garanti
innenfor visse %-grenser

5. Forsikringsordningene m.v.

Garanti

ALTERNATIVER (totalentreprenørens garanti):

1. 12,5% av
kontraktssummen
frem til overtakelse

2. 10% frem til 25% betalt,
15% frem til 75% betalt,
10% frem til overtakelse

3% i tre år fra overtakelse

(Pkt.28.2)

6. Kompensasjon dersom endelig kontraktssum er redusert

Situasjon:

- i sluttoppgjøret
- fastslås at endelig kontraktssum er under 85% av opprinnelig kontraktssum
- som følge av endringer (herunder «reduserende endringer» og mengde-regulering som gir grunnlag for EO)

Virkning:

- Totalentreprenøren får «krav på dekning for det økonomiske tapet som følge av hele reduksjonen»
- forutsatt at tapsbegrensingsplikten er oppfylt

(Pkt.38.1)

7. Rett til prosjekteringsmaterialet

Prosjekteringsmaterialet

«fysisk og digitalt materiale som totalentreprenøren i henhold til kontrakten skal levere til oppdragsgiveren som prosjekteringsgrunnlag for kontraktsarbeidet [...]»

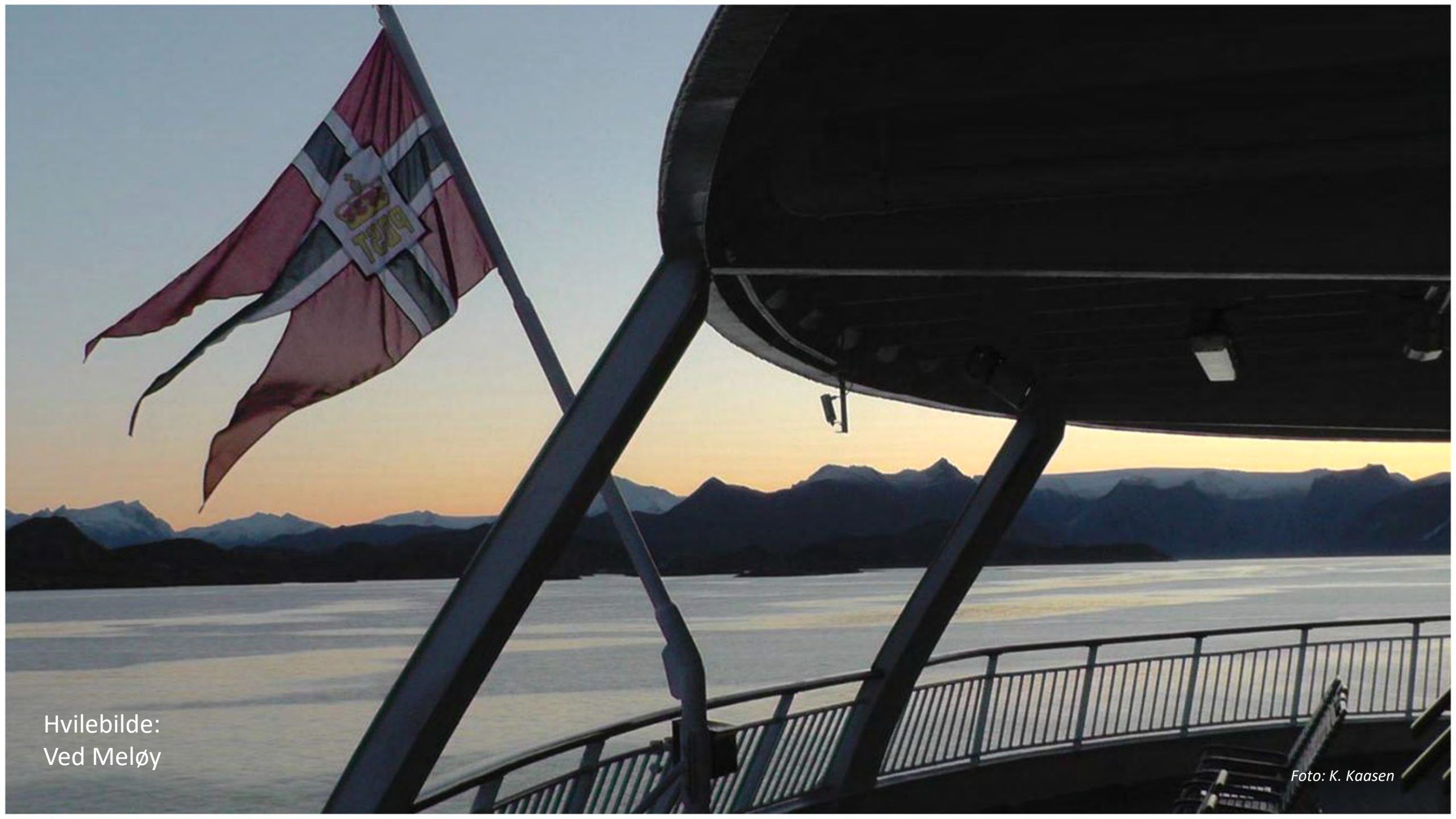
(Pkt.2.8)

Retten til utlevering og bruk av prosjekteringsmaterialet er søkt presisert (pkt. 46)

8. Midlertidig innstilling av arbeidet

Innføres
etter inspirasjon fra NTK

Konsekvenser
reguleres grundig
(pkt. 24)

Hvilebilde:
Ved Meløy

Foto: K. Kaasen

Noen av disse stikkordene vekker **begeistring**,
andre **gremmelse**

og gjerne begge deler –
men hos forskjellige betraktere.

Enkelte spesifikke reguleringsområder

Noen av disse stikkordene vekker begeistring,
andre gremmelse

og gjerne begge deler –
men hos forskjellige betraktere.

HØRINGEN

HØRINGEN

- «Standardisering – ditt navn er kompromiss». Ingen helt fornøyd
- Men alternativet bedømt som verre
- **Løsninger må sees i sammenheng**

Når?

- Frem til 3. april 2025

Hvem?

- alle med interesse
- ikke omkamper fra medlemmene! (Ikke reforhandle regler som er kompromisser)
- men gjerne innspill også fra deltagerne om *andre* forhold

Hvordan?

- Viktigst: Spill inn ***ønsket tekst***, ikke bare ønske
- Teknisk veiledning fra SN i invitasjonen til høring

Hva?

- ***Hva vi gjerne vil ha:***

- Dugnadsånd!
- Ikke bare kommersiell balanse og kontraktsteknikk – også *pedagogikk*

- ***Hva vi helst vil slippe:***

- "Bør være 10, ikke 15%", eller omvendt (det er forhandlet...)
- Generelle komm. uten tekst

BUDSKAPET

Høringen:

1. bidra
2. gjør det konstruktivt
3. gjør det konkret

Husk at dette er
dugnad i felles interesse

Takk for oppmerksomheten

Hvilebilde:
Lofotveggen i midnattssol
fra akterdekket